

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням вченої ради університету

28 червня 2023 року,

Протокол № 17

Ректор університету, голова вченої ради
університету, доктор юридичних наук,
професор

Олег ОМЕЛЬЧУК

(підпис)

2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
з навчальної дисципліни
«КОНЦЕПТУАЛЬНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ»
для підготовки на третьому освітньому рівні
фахівців освітньо-наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування
галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування

м. Хмельницький

2023

РОЗРОБНИК

Професор кафедри публічного
управління та адміністрування,
доктор наук з державного управління, доцент
09 червня 2023р.

Інна ШЕВЧУК

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри публічного управління та адміністрування
12 червня 2023 року, протокол 12

Завідувач кафедри публічного
управління та адміністрування,
доктор наук з державного управління,
професор
12 червня 2023 р.

Едуард ЩЕПАНСЬКИЙ

Деканеса факультету управління та економіки,
кандидатка економічних наук, доцентка
20 червня 2023р.

Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
22 червня 2023 року, протокол 7

Перша проректорка, голова методичної
ради університету, кандидатка наук з
державного управління, доцентка
22 червня 2023р.

Ірина КОВТУН

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	– 3
2. Заплановані результати навчання	– 5
3. Програма навчальної дисципліни	– 6
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 9
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 9
4.2. Аудиторні заняття	9
4.3. Самостійна робота студентів	– 10
5. Методи навчання та контролю	– 10
6. Схема нарахування балів	– 11
7. Рекомендована література	– 11

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 07	Управління та адміністрування
2. Код і назва спеціальності	– 28	Публічне управління та адміністрування
3. Назва спеціалізації	–	Публічне управління та адміністрування
4. Назва дисципліни	–	Концептуальні та організаційно-правові засади забезпечення національної безпеки
5. Тип дисципліни	–	вибіркова
6. Код дисципліни	–	ВК 4
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–	третій
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	–	Доктор філософії
9. Курс / рік навчання	–	другий
10. Семестр	–	перший
11. Обсяг вивчення дисципліни:		
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 3 / 90	
2) денна форма навчання:		
аудиторні заняття (годин)	– 90	
% від загального обсягу	–	
лекційні заняття (годин)	– 8	
% від обсягу аудиторних годин	–	
семінарські заняття (годин)	– 6	
% від обсягу аудиторних годин	– -	
самостійна робота (годин)	– 74	
% від загального обсягу	– -	
тижневих годин:		
аудиторних занять	– -	
самостійної роботи	– -	

3) заочна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 90
% від загального обсягу	–
лекційні заняття (годин)	– 8
% від обсягу аудиторних годин	–
семінарські заняття (годин)	– 6
% від обсягу аудиторних годин	–
самостійна робота (годин)	– 74
% від загального обсягу	–
тижневих годин:	-
аудиторних занять	– -
самостійної роботи	– -
12. Форма семестрового контролю	– залік
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– ОК 2 Публічне управління та адміністрування: теорія, методологія, історія ОК 6 Методологія та організація наукових досліджень
2) супутні дисципліни	– ОК 9. Сталий розвиток суспільства та соціальна глобалістика
3) наступні дисципліни	– ВК 5 Проблеми публічного управління в сфері державної безпеки
14. Мова вивчення дисципліни	– українська.

2. Заплановані результати навчання

<p style="text-align: center;">Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Загальні компетентності</p> <p>ЗК 1. Здатність застосовувати системний підхід, науковий світогляд для проведення наукових досліджень, абстрактно, критично мислити, аналізувати сучасні проблеми розвитку суспільства, синтезувати отримані знання та формувати обґрунтовані пропозиції, стверджувати власну життєву позицію.</p> <p>ЗК 4. Здатність до самокритики та самонавчання, удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні, ініціативність.</p> <p>ЗК 5. Здатність приймати обґрунтовані рішення, застосовувати сучасні інформаційні технології у науковій діяльності, під час організації та проведення навчальних занять</p> <p style="text-align: center;">Фахові компетентності</p> <p>ФК 5. Здатність визначати, науково обґрунтовувати та критично оцінювати стратегічні напрями розвитку на загальнодержавному, регіональному, місцевому та на рівні організації</p> <p>ФК 8. Здатність ініціювати та реалізовувати інноваційні проекти у сфері публічного управління та адміністрування, лідерство під час їхньої реалізації.</p> <p>ФК 9. Здатність аналізувати та оцінювати сучасний стан, тенденції розвитку публічного управління та адміністрування.</p> <p>ФК 10. Здатність приймати обґрунтовані державно-управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, концепції сталого розвитку та потреб національної безпеки.</p> <p>ФК 11. Здатність визначати, науково обґрунтовувати та критично оцінювати стратегічні напрями розвитку на загальнодержавному, регіональному, місцевому та на рівні організації.</p>
<p style="text-align: center;">Результати навчання</p>	<p>РН 3. Уміти визначати, оцінювати та обґрунтовувати пріоритетні напрями сталого розвитку на різних рівнях публічного управління та адміністрування з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.</p> <p>РН 4. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження з публічного управління та адміністрування, адаптувати й застосовувати сучасні управлінські моделі та відповідний зарубіжний досвід публічного управління.</p> <p>РН 5. Критично аналізувати та узагальнювати результати власних досліджень і доробок інших дослідників у контексті сучасних знань з досліджуваної наукової проблеми.</p> <p>РН 8. Глибоко розуміти загальні принципи та методи публічного управління та адміністрування, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у професійній сфері та у викладацькій практиці.</p>
<p>Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:</p>	
<p>1. Знання (здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</p>	
<p>1.1)</p>	<p>відтворювати визначення понятійно-термінологічного апарату у сфері національної безпеки;</p>

1.2)	розкривати сутність, вимоги та критерії до управлінських рішень у сфері національної безпеки;
1.3)	описувати роль управлінського рішення у циклі управління у сфері національної безпеки.

2. Розуміння

(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)

2.1)	чинники, що впливають на ступінь небезпеки і характер загроз для України;
2.2)	роль національних цінностей у процесі формування національних інтересів;
2.3)	завдання щодо досягнення нового якісного стану відноси між Україною і ЄС;
2.4)	фактори, які впливають на політику європейської інтеграції України які, на Ваш погляд, є визначальними.

3. Застосування знань

(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)

3.1)	застосовувати методи та технології моделювання управлінських рішень у сфері національної безпеки;
3.2)	інтерпретувати критерії до управлінських рішень;
3.3)	здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень у сфері національної безпеки.

4. Аналіз

(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)

4.1)	аналізувати існуючі та прогнозовані загрози національній безпеці України;
4.2)	критично оцінювати проєвропейський та проазійський вектори розвитку України;
4.3)	аналізувати компетенцію та повноваження суб'єктів державного управління щодо забезпеченні національної безпеки України в умовах воєнного та надзвичайного стану.

5. Синтез

(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)

5.1)	систематизувати методи особливості імплементації іноземного досвіду щодо забезпечення національної безпеки в умовах визначення геополітичних інтересів України;

5.3) розробляти алгоритми і формувати процедури обґрунтування та прийняття управлінських рішень щодо реалізації завдань європейської інтеграції України
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) оцінювати місце НАТО в сучасній системі міжнародної безпеки;
6.2) визначати систему заходів щодо реалізації зовнішньополітичних національних інтересів України з урахуванням сучасної ситуації в системі міжнародних відносин
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>
7.1) заходи щодо реалізації зовнішньополітичних національних інтересів України з урахуванням сучасної ситуації в системі міжнародних відносин;
7.2) генерувати ідеї щодо удосконалення процесу прийняття управлінського рішення в контексті геополітичного та геоекономічного виміру процесів глобалізації;
7.3) організовувати та проводити оригінальні наукові дослідження у сфері національної безпеки щодо основних напрямів державної політики щодо нейтралізації та відвернення загроз національним інтересам України в соціальній сфері

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Зміст та ключові поняття загальної теорії національної безпеки

Об'єкт та предмет вивчення національної безпеки як науки. Сутність та зміст національної безпеки. Загрози національній безпеці України. Національні інтереси в системі національної безпеки України. Чинники, що впливають на ступінь небезпеки і характер загроз для України. Роль національних цінностей у процесі формування національних інтересів. Існуючі та прогнозовані загрози національній безпеці України. Джерела загроз національній безпеці України, їх характерні ознаки. Класифікація національних інтересів. Процес формування національних інтересів. Пріоритетні національні та національно-державні інтереси, їх характеристика.

Тема 2. Державна політика забезпечення національної безпеки України

Основні напрями державної політики у сфері національної безпеки. Механізми реалізації державної політики національної безпеки. Правові аспекти

забезпечення національної безпеки України (Конституція України, Закон України «Про національну безпеку України», Закон України «Про Раду національної безпеки і оборони України», Стратегія національної безпеки України). Система забезпечення національної безпеки. Компетенція та повноваження суб'єктів державного управління у забезпеченні національної безпеки України. Вплив міжнародних та геополітичних факторів на державну політику у сфері національної безпеки України. Національні інтереси України в економічній сфері. Загрози економічній безпеці держави. Сепаратизм як загроза національній безпеці. Перспективи розвитку і шляхи вдосконалення системи воєнної безпеки України. Умови запровадження надзвичайного та воєнного стану в державі. Завдання щодо досягнення нового якісного стану відносин між Україною і ЄС. Заходи щодо реалізації зовнішньополітичних національних інтересів України з урахуванням сучасної ситуації в системі міжнародних відносин. Політичний конфлікт, його причини та наслідки. Роль політичного лідера у формуванні позиції держави на міжнародній арені. Політична стабільність: шляхи досягнення, механізми забезпечення.

Тема 3. Системний підхід та галузева орієнтація щодо забезпечення національної безпеки України

Поняття та сутність соціальної безпеки України. Головні загрози національним інтересам України в соціальній сфері. Етнополітика як складова внутрішньої політики та системи національної безпеки держави. Демографічні чинники забезпечення національної безпеки України. Етноконфесійний діалог. Екологічна безпека в системі національної безпеки держави. Національні інтереси України в екологічній сфері. Поняття науково-технологічної безпеки держави, її системна сутність та структурні рівні. Головні загрози національним інтересам України в інформаційній сфері, їх причини та можливі наслідки.

Тема 4. Ключові засади забезпечення громадської безпеки

Імплементация іноземного досвіду щодо забезпечення національної безпеки в Україні. Особливості забезпечення національної безпеки у США та Японії. Специфіка політики державного дерегулювання протидії загрозам національними інтересам у сфері національної безпеки ФРН та КНР. Громадська безпека: сутність та основні поняття. Громадська безпека в умовах надзвичайної ситуації.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем.	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1.	Зміст та ключові поняття загальної теорії національної безпеки	24	2	2	–	–	20	24	2	2	–	–	20
2.	Державна політика забезпечення національної безпеки України	23	2	1	–	–	20	23	2	1	–	–	20
3.	Системний підхід та галузева орієнтація щодо забезпечення національної безпеки України	24	2	2	–	–	20	24	2	2	–	–	20
4.	Ключові засади забезпечення громадської безпеки	19	2	1	–	–	16	19	2	1	–	–	16
	Всього годин:	90	8	6	–	–	76	90	8	6	–	–	76

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до

занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота є однією з форм оволодіння матеріалом із навчальної дисципліни. Виконання самостійної роботи дозволяє здобувачам вищої освіти розвивати самостійне мислення, поглиблювати засвоєні теоретичні знання.

4.3.2. Самостійна робота із навчальної дисципліни складається із підготовки роботи за визначеним планом із врахуванням усіх зазначених елементів.

4.3.3. Робота та індивідуальне завдання виконується у межах годин, відведених для самостійної роботи навчальним планом.

4.3.4. Студенти виконують роботу самостійно з одержанням необхідних консультацій від науково-педагогічного працівника протягом семестру. Форма контролю – перевірка робіт та, за необхідності, заслуховування доповіді.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;
- 2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;
- 3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування.

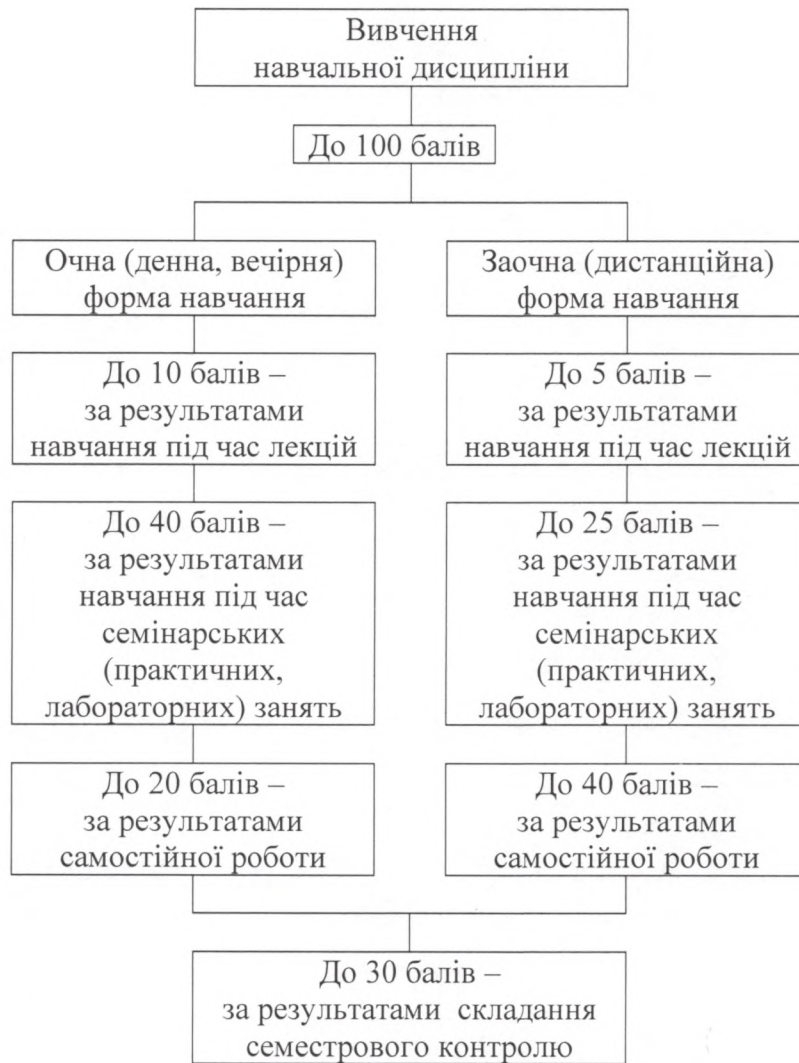
Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку. Структура залікового білету включає 3 теоретичних питання.

Структура залікового білета

1. Нормативно-правове забезпечення національної безпеки України.
2. Загрози національним інтересам та національній безпеці України у сфері політичної безпеки, їх причини та можливі наслідки.
3. Пріоритетні напрями забезпечення екологічної безпеки.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування здобувачам вищої освіти балів за результатами навчання здійснюється за схемою, наведеною на рис.

6.2. Обсяг балів, здобутих аспірантом під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела:

1. Абрамов В.І. Еволюція поглядів у країнах-членах НАТО на розвиток міжнародних відносин / В.І. Абрамов, М.М. Шевченко. Міжнародні відносини і євроатлантична інтеграція України : підручник. К.: НАОУ, 2005. С. 139–158.

2. Аналіз державної політики та прийняття управлінських рішень: навч. посіб. / за заг. ред В. А. Гошовської. К. : НАДУ, 2010. 88 с.

3. Бакуменко В. Д. Формування державно-управлінських рішень: Проблеми теорії, методології, практики : монографія. К. : Вид-во УАДУ, 2000. 328 с.

4. Бакуменко В. Д. Прийняття рішень в державному управлінні : навчальний посібник [у 2 ч.]. Ч. 1. К. : ВПЦ АМУ, 2010. 276 с.

5. Безпека сталого розвитку України: побудова в умовах глобальних викликів: монографія / за ред. В.О. Ананьїна. К.: ІСЗЗІ НТУУ «КПІ», 2009. 271 с.

6. Бжезинский З. Великая шахматная доска. Господство Америки и его геостратегические императивы. 2010. 256 с.

7. Богданович В.Ю. Воєнна безпека України: методологія дослідження та шляхи забезпечення / В.Ю. Богданович. К. : Дельта, 2002. 322 с.

8. Богданович В.Ю. Основи державного управління забезпеченням обороноздатності України: теорія і практика: монографія / В.Ю. Богданович, М.Ф. Єжєєв, І.Ю. Свіда. Львів: ЛІСВ, 2008. 300 с.

9. Валецький О.Л. Державна політика в Україні: методологія аналізу, стратегія, механізми впровадження: монографія. К.: НІСД, 2001. 240 с.

10. Власюк О.С. Економічна безпека України в умовах ринкових трансформацій та антикризового регулювання. К. : ДННУ «Акад. фін. Управління», 2011. 474 с.

11. Глобалізація і безпека розвитку: монографія / О.Г.Білорус, Д.Г. Лук'яненко та ін.; керівн. авт. кол. і наук. ред. О.Г.Білорус. К.: КНЕУ, 2001. 733 с.

12. Глобальна та національна безпека: підручник / авт. кол. :В.І. Абрамов, Г.П. Ситник, В.Ф. Смолянчук та ін. / за заг. ред. Г.П.Ситника. Київ : НАДУ, 2016. 784 с.

13. Горбулін В.П. Засади національної безпеки України: підручник / Горбулін В.П., Качинський А.Б. К.: Інтертехнологія, 2009. 272 с.

14. Горбулін В.П. Системно-концептуальні стратегії національної безпеки України / В.П. Горбулін, А.Б. Качинський. К.: ДП «НВЦ «Євроатлантикінформ», 2007. 592 с.

15. Горбулін В.П. Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки: монографія / В.П. Горбулін, А.Б. Качинський. К.: НІСД, 2010. 288 с.

16. Державне реагування на загрози національним інтересам України: актуальні проблеми та шляхи їх розв'язання: матеріали круглого столу (Київ, 19 лютого 2014 р.) / за ред. К.О. Ващенко, Г.П. Ситника. К.: НАДУ, 2014. 170 с.

17. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю.П. Сурмін, В.Д. Бакуменко, А.М. Михненко та ін. ; за ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. К. : НАДУ, 2010. 820 с.

18. Керівництво та лідерство в системі державної служби : навчально-методичний посібник / Авт. : Ю. В. Ковбасюк, В. А. Гошовська, Л. А.Пашко. К. : НАДУ, 2011. 147 с.

19. Клименко Н.Г. Єдина державна система цивільного захисту: складові, завдання та режими функціонування. Інвестиції: практика та досвід. 2015. № 3. С. 95–100.

20. Мерніков Г. Формування політики України у сфері національної безпеки: контроль процесу громадськими інститутами. Офіційний сайт НІСД. URL: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/januar2009/12.htm>.

21. Новицький Г.В. Теоретико-правові основи забезпечення національної безпеки України. К.: Інтертехнологія, 2008. 496 с.
22. Основи стратегії національної безпеки та оборони держави: підруч. / В.Г. Радецький, О.П. Дузь-Крятченко, В.М. Воробйов, В.П.Грищенко та ін. К.: НУОУ, 2010. 592 с.
23. Поглиблення відносин між Україною і ЄС / Кол. авт.; за заг. М. Емерсона та В. Мовчан. К.; 2016. 267 с.
24. Пошедін О.І. Розширення НАТО: через критерії членства чи досягнення військових стандартів? Сучасна українська політика. К. : Вид-во «Центр соціальних комунікацій», 2013. Вип. 28. С. 270-280.
25. Ресурси та моделі глобального економічного розвитку: монографія / За заг. ред. Д.Г. Лук'яненко та А.М. Поручника. К.: КНЕУ, 2011. 703 с.
26. Ситник Г.П. Національна безпека України: теорія і практика:навч. посібник / Г. П. Ситник, В. М. Олуйко, М. П. Вавринчук; за заг. ред. Г.П. Ситника. Хмельницький ; К. : Вид-во «Кондор», 2007. 616 с.
27. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): підручник. К.: НАДУ, 2012. 344 с
28. Ситник Г.П. Концептуальні засади забезпечення національної безпеки України: навч.посіб. у 3 ч. – Ч.3.: Державна політика та основи стратегічного планування забезпечення національної безпеки. К. : НАДУ, 2010. 328 с.
29. Ситник Г.П. Концептуальні засади забезпечення національної безпеки: навч. посіб.: / Г.П.Ситник, В.І.Абрамов, Д.Я. Кучма; за заг. ред.. Г.П.Ситника: у 3 ч. Ч.1: Філософсько-методологічні та системні основи забезпечення національної безпеки. К.: НАДУ, 2009. 248 с.
30. Ситник Г.П. Концептуальні засади забезпечення національної безпеки: навч. посіб.: / Г.П.Ситник, В.І.Абрамов; за заг. ред.. Г.П.Ситника: у 3 ч. Ч.2: Методологічні основи державного управління національною безпекою. К.: НАДУ, 2009. 240 с.
31. Ситник Г.П. Концептуальні та організаційні засади забезпечення національної безпеки. навч. посіб. Вид-во НАДУ, 2005. 120 с.
32. Тертичка В.В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні: моногр. К.: Основи, 2002. 750 с.

Інформаційні ресурси:

1. Верховна Рада України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/>.
2. Кабінет Міністрів України. URL : <https://www.kmu.gov.ua/>.
3. Міністерство фінансів України. URL : <https://www.mof.gov.ua/uk>.
4. Міністерство економічного розвитку і торгівлі. URL : <http://www.me.gov.ua/>.
5. Державна служба статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Національний банк України. URL : <https://bank.gov.ua/>.